

29. maj 2017 · J.nr.: NMK-132-00782 · Ref.: KASSA-NMKN

AFGØRELSE

i sag om tillæg til miljøgodkendelse af slagtesvineproduktionen på en ejendom beliggende i Assens Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 28. oktober 2015 om tillæg til miljøgodkendelsen på ejendommen Karlemosevej 22, 5620 Glamsbjerg, med følgende ændringer:

Vilkår 3.1.2 ændres til:

“Der må maks. være 3.500 grise på stald ad gangen med en gennemsnitsvægt på 73,5 kg pr. gris, svarende til maksimalt 257 tons grise på stald.”

Vilkår 3.1.3 ændres til:

“Foderet må maks. indeholde 4,67 gram P pr. FE.

Den totale mængde fosfor ab dyr pr. år skal være mindre end 8.884 kg P/år, som findes opnåeligt ved anvendelse af BAT.

“Kg P ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((115 - 30) \times 2,80 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times 4,67 \text{ g fosfor pr. FEsv}/1000) - ((115 - 30) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = 0,67 \text{ kg P ab dyr}$$

¹ Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårsregningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdier
Antal slagtesvin	13650 stk.
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	115
FEsv pr kg tilvækst	2,85
Gram fosfor pr FEsv	4,67
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,676

Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
- gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.

P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmelblandet foder.

Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende."

Vilkår 3.1.4 ændres til:

"Ventilationsanlæg skal indrettes og drives således, at forudsætningerne, der ligger til grund for OML-modellens lugtberegninger overholdes. Det svarer til at alle ventilationsafkast skal være forsynet med miljømodul (ensretter), afkastdiameter på maks. 100 cm, ventilationsydelse på 14.700 m³/afkast og afksthøjde skal være minimum 8,7 meter i de to yderste rækker af afkast og 9,7 meter på alle afkast i de to midterste rækker tættest på tagryggen."

Som nyt vilkår 3.1.5 indsættes:

"3.1.5. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stalde og fodringsanlæg holdes rene."

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter nævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Assens Kommunes afgørelse af 28. oktober 2015 om tillæg til miljøgodkendelse på ejendommen Karlemosevej 22, 5620 Glamsbjerg, er den 12. november 2015 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet på vegne af en omboende. Sagen er pr. 1. februar 2017 overført til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 24, stk. 6.

Klagepunkterne vedrører anvendelse af den bedst tilgængelige teknik til begrænsning af lugtgener, anvendelse af miljømodul i afkastene samt kommunens høringsprocedure.

Til støtte for klagepunkterne har klager bl.a. anført, at ansøger ikke har anvendt den bedst tilgængelige teknik til begrænsning af lugtgener, idet dette er kemisk eller biologisk luftrensning, at det anvendte miljømodul ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, samt at miljømodulets effekt ikke er tilstrækkeligt dokumenteret.

Klager har videre anført, at ansøger har haft mulighed for at gennemgå udkastet til godkendelse inden offentliggørelse, men at berørte naboer ikke har haft samme mulighed.

Sagens oplysninger

Kommunens afgørelse

Assens Kommune modtog den 8. september 2014 ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse på ejendommen beliggende Karlemosevej 22, 5620 Glamsbjerg.

Ansøgningen omfatter tilladelse til udvidelse af den godkendte årlige slagtesvineproduktion fra 12.760 slagtesvin (30-105 kg) til 13.650 slagtesvin (32-115 kg) svarende til en udvidelse fra 321 DE til 398 DE. Udvidelsen skal finde sted i eksisterende stald, hvor antal stipladser øges fra 3.190 stk. til 3.500 stk.

Den gældende miljøgodkendelse er meddelt af Assens Kommune den 2. juli 2012 og stadfæstet i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 27. august 2013 (sag NMK-132-00612).

Assens Kommune meddelte den 28. oktober 2015 tillæg til miljøgodkendelsen, jf. husdyrbruglovens § 12, stk. 3.

Kommunen har i tillægget bl.a. fastsat følgende vilkår:

”3.1.1 Der må årligt produceres 13.650 slagtesvin (32-115 kg) svarende til 398,45 DE. Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe den gennemsnitlige staldbelægning målt i kg gris og det maksimale antal DE ikke overskrides – se næste vilkår.

3.1.2 Der må maks. være 3.500 grise på stald ad gangen med en gennemsnitsvægt på 73,5 kg pr. gris.

3.1.3 Foderet må maks. indeholde 4,67 gram P pr. FE.

3.1.4 Alle ventilationsafkast skal være forsynet med miljømodul (ensretter).”

Af tillægget til miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende:

"4 Bortfald

Indenfor 2 år fra meddelelsesdatoen skal tillægget til godkendelsen være taget i anvendelse, og tillægget skal være udnyttet fuldt ud indenfor 3 år ellers bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

[...]

8 Miljøvurdering

[...]

Staldlugt

[...]

I denne ansøgning om tillæg til godkendelsen er det det samme ventilationsanlæg med samme antal afkast, samme styring og ydelse, som fortsat skal ventilere staldene ved det øgede antal grise på stald ad gangen. Den eneste ændring af anlægget er, at der monteres miljømodul i afkastene, der er ensretter, som øger afkasthastigheden af luften.

Brugen af miljømodul er en anerkendt metode til forøgelse af afkasthastigheden på ventilationsluften og dermed en større fortyndingsgrad af staldlugten hos de nærmeste omboende. Der findes indtil flere afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet, hvor denne teknik er tillagt en nærmere beskrevet værdi på indtil 30 % forøgelse af afkasthastigheden og dermed en væsentlig forudsætning for meddelt godkendelse til de ansøgte husdyrhold. Klagenævnet har under dets behandling af sager fastsat vilkår om brugen af miljømodul i afkastene.

Maks. antal grise på stald ad gangen øges i denne ansøgning fra 3.190 stk. (30-107 kg) til 3.500 stk. (32-115 kg). Den samlede lugtemission, som er helt afhængig af antal og størrelse af dyr på stald ad gangen, stiger dermed med lugtafgivelsen fra maks. ca. 219 ton grise på stald ad gangen til lugtafgivelsen fra maks. ca. 257 ton grise på stald ad gangen. Dette øgede antal ton grise (ca. 38 ton) på stald ad gangen kan godkendes af kommunen forudsat det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bilag 3, afsnit B jf. ovenfor, ikke overskrides.

OML-programmet er primo 2014 udvidet, således programmet også kan gennemføre beregninger ud fra vejrdata, som er beregnet på baggrund af 10 års gennemsnit (Ålborg). Disse data vurderes langt bedre at repræsentere det typiske i en konkret sag end Kastrup vejrdata fra 1976. Det er derfor muligt, at anvende OML-beregningerne mere direkte. Ved anvendelse af 10 års vejrdata skal der derfor som udgangspunkt anvendes en "skarp tolkning".

Der er i lighed med beskrivelsen i afgørelsen fra Natur- og Miljøklagenævnet ovenfor og ved indregning af effekten fra miljømoduler udarbejdet en OML-beregning, som viser, at beskyttelsesniveauet for lugt hos nærmeste nabo kan overholdes. Ved en temperatur på 20 grader celsius og en indre diameter på henholdsvis 70 cm og 88 cm (efter indregning af effekten fra miljømodul) og ved "skarp tolkning" finder kommunen, at genekriteriet til enkeltboliger er overholdt.

I en afstand af 210 meter fra det geometriske staldcentrum er beregnet et maksimalt lugtniveau på 14 OUE/m³ i intervallet 240 grader til 350 grader. I en afstand af 250 meter fra det geometriske staldcentrum er beregnet et maksimalt lugtniveau på 14 OUE/m³ i intervallet 0 grader til 30 grader. Der er inden for disse afstande og intervaller, de berørte naboer er beliggende.

Der vil blive tilføjet et vilkår om anvendelse af miljømodul i alle afkast.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

Anvendelse af BAT er beskrevet i den oprindelige godkendelse, som der henvises til.

Supplerende har ansøger fremsendt opdateret redegørelse, hvori det godtgøres, at BAT-kravene til blandt andet ammoniakemissionen og fosforudledning efter udvidelsen overholdes med reference til de vejledende krav værdier.

Vejledende BAT til ammoniak er en maks. emission på 5.596,5 kg N pr. år, og der udsendes 1.966,86 kg N pr. år. Årsagen til den lave ammoniakudledning skyldes, at der blandt andet anvendes forsuring i stalden, med en ammoniakreduktion på 68 %.

For at leve op til BAT-fosfor har det været nødvendigt at reducere fosforindhold i foderet til 4,67 gram P pr. FE mod standard 4,70 gram P pr FE. Derved bliver udledningen af fosfor 8.874,98 kg og derved overholdes BAT.

BAT-redegørelsens øvrige beskrivelser er fundet tilfredsstillende og vedlægges.

[...]

9 Høring

Ansøgning om tillæg til § 12 miljøgodkendelse er forelagt omboende, og der er kommet bemærkninger hertil. Bemærkningerne har primært omhandlet gener fra staldlugt og frygten for, at disse gener nu øges med det større dyrehold.

Kommunen har i den dialog, det har medført, søgt at redegøre for lovens krav og afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet, som skal vægtes op mod både de ønsker, der kommer fra ansøger og de bekymringer, det medfører hos omboende.

Al korrespondance i forbindelse med høringen er udvekslet mellem alle parter, så både ansøger, konsulent og de omboende, som har afgivet bemærkninger, er hørt og orienteret."

I miljøgodkendelsen af 2. juli 2012 er bl.a. fastsat følgende vilkår:

"3.4 Ammoniakreducerende teknologi/tiltag

3.4.1 Stalden skal etableres med gylleforsuringsanlæg.

3.4.2 Stalden skal være etableret med delvis spaltegulv (25-49% fast gulv) og skal følge vejledning i Teknologiblade om slagtesvin, teknologitype: Staldindretning – Delvist fast gulv, senest revideret 29.3.2011.

3.4.3 Der skal installeres ph-måler, der til stadighed kan registrere en tilstrækkelig syretilsætning til gyllen med minimum 4-6 kg koncentreret svovlsyre/tons svinegylle. Ph i gyllen skal til stadighed være < 6. Driften skal i øvrigt overholde vejledningen i BAT Teknologiblade om svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde senest revideret 23.5.2009.

3.4.4 Den samlede emission fra stald og lager må ikke overstige ca. 2.125 kg N/år. Beregningsmetoden skal svare til den, der er anvendt i ansøgningsskemaet.

3.5 Lugt

3.5.1 Husdyrproduktionen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal.

3.5.2 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres tiltag til afhjælpende foranstaltninger. Dette kan for eksempel bestå i en reduktion af antal kg dyr på stald eller forbedret renseteknik.

3.5.3 Ventilation af staldanlæg må kun ske ud gennem de angivne ventilationsafkast.

3.5.4 Ventilationsanlæg skal renholdes og serviceres, så det til stadighed ventilerer optimalt.

3.5.5 Ventilationsanlægget skal være af typen multisteps med 4 afkast i hvert staldafsnit. De to af afkastene skal være frekvensstyrede, de to andre af typen on/off. Dimensioneringen og ydelsen skal følge beskrivelsen i den miljøtekniske redegørelse, jf. OML-beregningen.

3.5.6 Porten til slamlager skal være lukket. Undtaget herfor er tidspunktet, når der sker til- og frakørsel af slam og aske.

[...]

3.14 Bedste tilgængelige teknik

3.14.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

3.14.2 Ved substitution (erstatning med noget andet) af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

3.14.3 Anlæg, der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilations-, foder- og gylleforsuringsanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt."

Kommunens bemærkninger til klagen

Assens Kommune har den 10. december 2015 indsendt bl.a. følgende bemærkninger i anledning af klagen:

"Anvendelse af miljømodul

Den 8. september 2014 modtog Assens Kommune via husdyrgodkendelse.dk ansøgning om udvidelse af slagtesvineproduktionen på Karlemosevej 22 fra 12.760 stk. pr. år til 13.650 stk. pr. år. Ansøgningen blev behandlet som et tillæg jf. § 12 stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven til den tidligere § 12 stk. 2 miljøgodkendelse, der af kommunen blev meddelt den 2. juli 2012. Denne godkendelse blev også påklaget med afgørelse i Natur- og Miljøklagenævnet den 27. august 2013.

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viste, at genekriteriet for lugt kunne ikke overholdes til nærmeste enkeltbolig i hverken nudrift eller ansøgt drift. Det samme gjorde sig gældende for ansøgt drift, da sagen om § 12 2 godkendelsen blev behandlet.

I denne sag, er det efterfølgende ved OML-beregning godtgjort, at genekriteriet for lugt hos nærmeste nabo kan overholdes ved anvendelse af miljømodul i afkastene.

Det er kommunens indstilling, at der er metodefrihed til valg af tekniker, forudsat de enten er optaget på teknologilisten, eller på anden vis har indgået som en afgørende faktor i sager afgjort af Natur- og Miljøkla-

genævnet, hvilket [klager] også er informeret om i forbindelse med den korrespondance, der var mellem [klager] og kommunen efter orienteringen om den indsendte ansøgning.

Gennemsyn af udkast til afgørelse

Det forhold, at [klager] ikke fik udkast til afgørelse til gennemsyn tilsvarende ansøger og dennes konsulent, beror udelukkende på regler fastsat i bekendtgørelsens § 46. I øvrigt er der ikke indgået forhold omkring reduktion af lugt, som ikke i orienteringsfasen også blev drøftet med [klager].”

Klagers bemærkninger til kommunens bemærkninger

Klager har den 21. december 2015 indsendt bemærkninger til kommunens bemærkninger. Af klagers bemærkninger fremgår bl.a., at klager fastholder, at kravet om anvendelse af bedst tilgængelige teknik ikke er overholdt, samt at henvisningen til bekendtgørelsens § 46 ikke giver mening i sagen.

Ansøgers bemærkninger til klagen

Patriotisk selskab har på vegne af ansøger den 6. januar 2016 indsendt bl.a. følgende bemærkninger i anledning af klagen:

”Anvendelse af miljømodul

[...]

I ansøgningen om tillæg til godkendelse er beskyttelsesniveauet for lugt overholdt til beboelsestyperne byzone og enkelt bebyggelsen. Afstanden fra ejendommen til nærmeste enkelt bolig, Karlemosevej 23, 5620 Glamsbjerg, er kortere end den beregnede korrigerede geneafstand ved anvendelse af ”ny lugtberegningsmodel” i husdyrgodkendelse.dk. Derfor har ansøger udarbejdet en OML-beregning, som erstatter beregningen i ansøgningssystemet.

For at overholde lugtgenekravet til nærmeste enkelt bolig anvendes et såkaldt ”Miljøkryds” fra SKOV på alle afkast i stalden, som er en dokumenteret metode til lugtreduktion. Miljøkrydset placeres i skorstensafkastene, hvorved den turbulens, der opstår i skorstenen, mindskes. Herved holdes lugttrykket stabilt et stykke over skorstensmundingen. Ifølge laboratorieforsøg modsvarer miljøkrydset effekten af en 5 m højere skorsten. Beregningerne er endvidere sket på baggrund af dokumenterede procedurer og effekter.

For at tage højde for det fysiske forhold på stedet er der lavet to OML-beregninger med forskellige diametre på afkastene grundet det forhold, at afkastene er koniske. Afkastene har én diameter (100 cm) for den del, der er over tagfladen. OML-beregningen er beregnet på baggrund af 10 års vejrdata, og der anvendes ”skarp tolkning”.

OML-beregningen viser, at der i en afstand af 210 meter fra staldcentrum maksimalt er et lugtniveau på 14 OU i intervallet 240 grader til 360 grader. Beskyttelsesniveauet for lugt er derfor overholdt til enkelt bolig i landzone, idet genekriteriet på 15 OU ikke er overskredet.

I henhold til klagepunktet om anvendelse af lugtreducerende teknologi, der ikke er optaget på Teknologilisten, er det kommunens kompetence at vurdere effekten af det valgte virkemiddel, og her har kommunen mulighed for at hente vejledning på Miljøstyrelsens teknologiliste, Kommunen har dog også mulighed for efter en konkret vurdering at godkende teknologier, der ikke er optaget på denne miljøteknologiliste, såfremt der ligger dokumentation for effekten, eller teknologien på anden vis har indgået som en afgørende faktor i sager, afgjort af Natur- og Miljøklagenævnet. [...]”

Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Indledende bemærkninger

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og kræver en godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, stk. 3.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 55, stk. 1, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet behandler sager efter de hidtil gældende regler, når anmeldelsen eller ansøgningen om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug er modtaget af kommunalbestyrelsen før den 2. marts 2017. Da ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelsen til husdyrbruget er indsendt til kommunalbestyrelsen den 8. september 2014, er henvisningerne i det følgende til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen derfor en henvisning til den dagældende bekendtgørelse, dvs. bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Bemærkninger til klagepunkterne

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har behandlet klagen under følgende punkter:

1. Kravet om anvendelse af BAT
2. Lugt
3. Høring
4. Øvrige forhold

Ad 1. Kravet om anvendelse af BAT

Det følger af nævnets praksis³, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"⁴ ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg. Af Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁵ fremgår bl.a. følgende:

³ Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 3. maj 2011 med j.nr. NMK-132-00042.

⁴ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside: http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkaar.htm

⁵ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

"På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget."

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at Miljøstyrelsen ikke i relation til BAT har fastsat branchespecifikke grænseværdier for lugt fra slagtesvineproduktion. Klagepunktet vedrørende lugtgener behandles derfor som en klage over overskridelse af beskyttelsesniveauet for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. nedenfor afsnit 2.

Det fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen, at den vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak er 5.596,5 kg N pr. år, og at emissionen fra anlægget er 1.966,86 kg N pr. år. Nævnet bemærker, at ammoniakemissionen især reduceres ved svovlforsuring af gyllen, hvilket er fastsat i miljøgodkendelsens vilkår 3.4.1 – 3.4.4. Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens beregninger.

Idet den faktiske ammoniakemission fra det ansøgte projekt ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi fastsat for det samlede anlæg, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det godkendte projekt overholder husdyrlovens krav om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen mest muligt ved anvendelse af BAT.

For så vidt angår emission af fosfor er den vejledende emissionsgrænseværdi 8.884 kg P pr. år. Det fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen, at den faktiske emission udgør 8.874,98 kg, og det ansøgte lever derfor op til kravet om anvendelse af BAT. Nævnet bemærker, at overholdelse af BAT for fosfor forudsætter en reduktion af fosforindholdet i foderet til maksimalt 4,67 gram P pr. FE, hvilket kommunen har fastsat i vilkår 3.1.3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder imidlertid, at vilkår 3.1.3 bør fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens teknologiblad om fosforindhold i slagtesvinefoder. Nævnet ændrer derfor vilkår 3.1.3 i overensstemmelse hermed.

Ad 2. Lugt

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, overskrides. Udvidelser eller ændringer af et husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12, stk. 3, kan hel-

ler ikke godkendes, såfremt der ved en samlet vurdering af hele husdyrbruget vurderes at være væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både Miljøstyrelsens lugtmodel (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug), og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, at spredningsberegningen i relation til Miljøstyrelsens lugtmodel efter ansøgers ønske helt generelt kan erstattes af en konkret spredningsberegning med OML-modellen (udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser).

I relation til FMK-vejledningen fremgår det af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, at den anviste spredningsmodel kun i særlige tilfælde med meget afvigende ventilationsforhold kan erstattes af en konkret spredningsberegning med OML-modellen (udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser).

Assens Kommune har konstateret, at beskyttelsesniveauet for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, ikke kan overholdes for enkeltbolig, da geneafstandene – beregnet efter Miljøstyrelsens lugtmodel – er længere end de faktiske afstande.

Beregningerne foretaget med OML-modellen viser, at lugtbeskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, er overholdt i forhold til enkeltboliger.

Det er nævnets opfattelse, at når der anvendes en konkret spredningsberegning som erstatning for beregning efter Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-vejledningen, bør kommunen vurdere, om den anvendte OML-beregning er lavet med korrekte beregningsfaktorer. Endvidere bør kommunen foretage en vurdering af ansøgers tolkning af resultaterne.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug⁶, at OML-programmet primo 2014 er udvidet (OML-Multi version 6.0), således at programmet også kan gennemføre beregninger ud fra vejrdata, som er beregnet på baggrund af 10 års gennemsnit (Ålborg). Disse data vurderes langt bedre at repræsentere det typiske i en konkret sag end de tidligere vejrdata (Kastrup 1976). Det er derfor muligt, at anvende OML-beregningerne mere direkte. Ved anvendelse af 10 års vejrdata skal der derfor som udgangspunkt anvendes en "skarp tolkning". Videre fremgår det, at i sager indsendt til kommunen den 1/8 2014 eller senere skal OML-beregninger baseres på 10 års vejrdata.

Det følger af tillægget til miljøgodkendelsen, at Assens Kommune har foretaget en vurdering af den foretagne OML-beregning af lugt til enkeltboliger, og at der er anvendt en skarp fortolkning af resultatet. Beregningen viser, at lugtgenegrænsen på 15 OUE/m³ til nærmeste nabo er overholdt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at anvendelsen af miljøkryds (miljømodul) - som anført af klager - ikke fremgår af Miljøstyrelsens teknologiliste. Årsagen hertil er, at der på teknologilisten kun optages teknologier, der reducerer kildeemissionen for lugt og ammoniak. Miljøkryds virker ved at

⁶ <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

øge spredningen, hvorfor teknologien ikke falder ind under teknologilistens formål. Miljøkryds er imidlertid anerkendt som virkemiddel i Højesterets dom af 11. december 2002, UfR 2003.573, samt i en række afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet. Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på denne baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte ansøgers anvendelse heraf.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at ansøger har ladet miljøkryds indgå i OML-beregningen med en effekt på 30 % i afkasthastigheden. I Statens Jordbrugstekniske Forsøg nr. 92-22 er det vurderet, at miljøkryds medførte en forøgelse af afkasthastigheden med 30 % 4 meter over ensretteren under isoterme forhold. Det følger derfor af Natur- og Miljøklagenævnets praksis^[1], at miljøkryds i forbindelse med OML-beregningen kan tilskrives en effekt svarende til en forøgelse af afkasthastigheden med 40 % lige over afkastet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har foretaget en genberegning af OML-beregningerne, og nævnet finder på denne baggrund – og i lighed med Assens Kommune – at lugtgenegrænsen på 15 OUE/m³ er overholdt for alle enkeltboliger inden for geneafstanden (Karlemosevej 19 og 23 samt Fladmosevej 38).

Det vejledende maksimale dimensioneringskrav til ventilation for slagtesvin i kontinuert drift er 100 m³/stiplads, og i det ansøgte projekt er der projekteret med 117 m³/stiplads. Miljø- og Fødevareklagenævnet har genberegnet projektet med det maksimale vejledende krav og har fundet, at projektet overholder husdyrlovens lugtgenegrænse. Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer derfor, at den forøgede ventilationsvolumen ikke anvendes som virkemiddel og derfor ikke skal vilkårsættes yderligere.

For at fastholde forudsætningerne for lugtberegningen finder Miljø- og Fødevareklagenævnet det nødvendigt at præcisere vilkår 3.1.2 og 3.1.4, således at bl.a. ventilationsmængde og afkasthøjde i OML-beregningen overholdes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at de vejledende geneafstande bygger på en forudsætning om "god staldhygiejne". Minimering af lugtgener fra stalde er således erfaringsmæssigt meget afhængig af god staldhygiejne. Nævnet tilføjer derfor nyt vilkår herom (vilkår 3.1.5).

Ad 3. Høring

Det følger af husdyrbruglovens § 56, stk. 1, at godkendelser og tilladelser efter husdyrbrugloven, som ikke er omfattet af den udvidede offentlighedsprocedure beskrevet i lovens § 55, først kan meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom. § 56 omfatter således sager, omfattet af bl.a. husdyrbruglovens § 12, stk. 3, der vurderes ikke at kunne medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

Orienteringen skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at naboerne kan vurdere, hvilken betydning det ansøgte vil have for deres ejendom. Som udgangspunkt sendes kopi af ansøgningen suppleret af kommunens vurdering heraf. Andre forhold, som kan have betydning for vurderingen af ansøgningen, meddeles samtidig.

Det fremgår endvidere af § 56, stk. 2, at bestemmelsen i stk. 1 ikke gælder, hvis det ansøgte efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for naboerne.

[1] [NMK-132-00705](#)

Det fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen, at ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelsen er forelagt omboende, at der er indsendt bemærkninger hertil, og at al korrespondance i forbindelse med høringen er udvekslet mellem alle parter, herunder ansøger, konsulent og omboende.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på denne baggrund, at kommunen har orienteret naboer i overensstemmelse med høringsproceduren i husdyrbruglovens § 56, samt at kommunen har foretaget høring i overensstemmelse med forvaltningslovens regler herom, jf. forvaltningslovens § 19.

Det følger endvidere af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 47, at kommunen skal sende udkast til afgørelse til ansøgeren og oplyse om adgangen til aktindsigt og til at udtale sig i henhold til forvaltningsloven, før kommunen træffer afgørelse efter husdyrbruglovens § 12.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke, at kommunen er underlagt en tilsvarende forpligtelse i forhold til sagens øvrige parter, herunder omboende, og kommunen har på denne baggrund ikke været forpligtet til at sende udkast til afgørelse til klager.

Ad 4. Øvrige forhold

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i øvrigt fundet anledning til at kommentere tillæggets afsnit 4 om bortfald, hvoraf følgende fremgår:

”Indenfor 2 år fra meddelelsesdatoen skal tillægget til godkendelsen være taget i anvendelse, og tillægget skal være udnyttet fuldt ud indenfor 3 år ellers bortfalder den del, der ikke er udnyttet.”

Husdyrbruglovens § 33 har følgende ordlyd:

”§ 33. I tilladelser efter § 10 og godkendelser efter § 11 eller § 12 skal der fastsættes en frist for udnyttelse af disse. Tilladelsen eller godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af denne frist. Fristen bør normalt ikke fastsættes til senere end 2 år fra meddelelsens dato. Tilladelsen eller godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder.

Stk. 2. Hvis en godkendelse omfatter planlagte udvidelser eller ændringer, jf. § 14, bør fristen til at udnytte denne del af godkendelsen ikke overstige 5 år fra godkendelsens meddelelse.

Stk. 3. Hvis en tilladelse eller godkendelse meddelt efter denne lov ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år, jf. dog stk. 2.”

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at tillæggets afsnit 4 ikke er fuldt i overensstemmelse med bestemmelserne i husdyrbruglovens § 33.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fastsætter derfor udnyttelsesfristen således, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter nævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 28. oktober 2015 om tillæg til miljøgodkendelsen på ejendommen Fladmosevej 12, 6520 Glamsbjerg, med følgende ændringer:

Vilkår 3.1.2 ændres til:

“Der må maks. være 3.500 grise på stald ad gangen med en gennemsnitsvægt på 73,5 kg pr. gris, svarende til maksimalt 257 tons grise på stald.”

Vilkår 3.1.3 ændres til:

“Foderet må maks. indeholde 4,67 gram P pr. FE.

Den totale mængde fosfor ab dyr pr. år skal være mindre end 8.884 kg P/år, som findes opnåeligt ved anvendelse af BAT.

“Kg P ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$
$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((115 - 30) \times 2,80 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times 4,67 \text{ g fosfor pr. FEsv}/1000) - ((115 - 30) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = 0,67 \text{ kg P ab dyr}$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdier
Antal slagtesvin	13650 stk.
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	115
FEsv pr. kg tilvækst	2,85
Gram fosfor pr FEsv	4,67
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,676

Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
- gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.

P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.”

Vilkår 3.1.4 ændres til:

“Ventilationsanlæg skal indrettes og drives således, at forudsætningerne, der ligger til grund for OML-modellens lugtberegninger overholdes. Det svarer til at alle ventilationsafkast skal være forsynet med miljømodul (ensretter), afkastdiameter på maks. 100 cm, ventilationsydelse på 14.700 m³/afkast og afksthøjde skal være minimum 8,7 meter i de to yderste rækker af afkast og 9,7 meter på alle afkast i de to midterste rækker tættest på tagryggen.”

Som nyt vilkår 3.1.5 indsættes:

“3.1.5. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stalde og fodringsanlæg holdes rene.”

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter nævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Annette Nørby

Kontorchef

Stedfortrædende formand

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Henning Bak Isaksen, henningisaksen1@gmail.com

Jørgen Oluf Stougaard, Fladmosevej 12, 5620, Glamsbjerg, js@linde-gaard.dk

Patriotisk Selskab v/ Tine Marquard Zimmermann, patriotisk@patriotisk.dk; tmz@patriotisk.dk

Peter Bak Isaksen, isakpt84@gmail.com

Assens Kommune v/ Miljøsagsbehandler Ove Johansen, assens@assens.dk; jojoh@assens.dk